

УДК 327:325

DOI <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2025-20-30>

Тарас Кобець

ORCID: 0009-0001-2179-321X

ІНФОРМАЦІЙНІ СПЕЦІАЛЬНІ ОПЕРАЦІЇ: ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

У статті аналізуються особливості реалізації інформаційних спеціальних операцій у сучасних умовах. Зростання ролі інформаційних технологій і засобів масової інформації привело до поступового переходу конфліктів від суто збройного протистояння в інформаційний простір, із застосуванням спеціальних інформаційних операцій. Інформаційні спеціальні операції, що являють собою сплановані дії, спрямовані на ворожу, дружню або нейтральну аудиторію, які передбачають вплив на її свідомість і поведінку за допомогою використання організованої інформації та інформаційних технологій для досягнення визначеної мети, нині є вагомим компонентом інформаційних війн. Їхніми основними об'єктами впливу стають: по-перше, психіка представників політичної еліти; по-друге, населення держав, що перебувають у конфронтації, а також система формування суспільної свідомості, думки; по-третє, ухвалення державно-управлінських рішень у сфері національної безпеки. Серед основних завдань: унесення у свідомість ворожих, шкідливих ідей і поглядів; дезорієнтації та дезінформації мас; послаблення визначених переконань, устоїв; залякування свого народу образом ворога; залякування супротивника своєю могутністю; забезпечення ринку збуту для своєї економіки. Серед методів: дезінформація, тобто оманливий вплив на суб'єкта з метою спонукання його до запрограмованих дій; пропаганда – поширення різних ідей із метою впровадження їх у громадську думку та використання в масовій практичній діяльності населення; психологічний тиск, що передбачає залякування і агресивні дії щодо громадян, з метою примусу до дій за визначеною схемою; маніпулювання, яке полягає у впливі на психіку людини (здебільшого непомітному) та має на меті зміну напрямку активності особи, на яку діє цей вплив; інформаційний тероризм, що передбачає особливий вплив на окремі групи в суспільстві й органи влади, який виражається в застосуванні погроз, залякувань, розправ і вбивств, супроводжується викривленням об'єктивної інформації; поширення чуток – діяльність щодо поширення різної інформації (переважно неправдивої) серед широких верств населення здебільшого неофіційними каналами з метою дезорганізації суспільства та держави або ж їхніх окремих установ чи організацій; диверсифікація громадської думки – розпорошення уваги панівної еліти держави на різні штучно акцентовані проблеми й відволікання тим самим від вирішення нагальних першочергових завдань.

Ключові слова: інформаційні спеціальні інформації, інформаційні технології, засоби масової інформації, інформаційні війни, воєнно-політичне протистояння.

Вступ. Нині пріоритетними інтересами будь-якої держави є інформаційна незалежність і безпека. Адже зростання ролі інформаційних технологій і засобів масової інформації (далі – ЗМІ) призвело до поступового переходу конфліктів від суто збройного протистояння в інформаційний простір, який став новим «полем» протистояння. Більшість розвинених країн світу стали використовувати можливості спеціальних інформаційних операцій (далі – СІО).

Різні аспекти інформаційних операцій в українській доктрині досліджували такі вчені: О. Верголяс, Т. Кобець, Г. Нерсесян та інші.

Метою дослідження є проведення аналізу інформаційних спеціальних операцій. Особлива увага приділяється вивченню особливостей реалізації в сучасних умовах.

Матеріал і методи дослідження. У роботі було використано низку методів наукового дослідження. Так, у підході до висвітлення подій на основі комплексного дослідження літератури застосовано методи аналізу та систематизації. Описовий метод дозволив скласти загальне

уявлення про особливості реалізації інформаційних спеціальних операцій у сучасних умовах. Для підбиття підсумків було використано метод узагальнення.

Результати та обговорення. Інформаційні спеціальні операції беруть свій початок ще із часів Першої світової війни. Ще в ті часи простежується розповсюдження інформаційних листівок. Згодом, у часи Другої світової війни, активно використовується інформаційна пропаганда, яка спирається на очевидну брехню, але приносить ефективні результати. Усебічно використовували переваги інформаційної пропаганди і в Радянському Союзі. Навіть більше, тоталітарний комуністичний лад мав сильну систему інформаційно-ідеологічного забезпечення на всіх рівнях, завдяки чому трималися єдність, системність, загальність цілей, планів, результатів соціалістичного будівництва [7, с. 224].

Однак, незважаючи на те, що практика застосування форм інформаційних спеціальних операцій має тривалу історію, як один з основних засобів воєнно-політичного протистояння вони постають саме у XX ст. Глобалізація, значний розвиток інформаційно-комунікативних технологій, збільшення ролі ЗМІ тощо зробили СІО одним із найбільш ефективних засобів досягнення зовнішньо- та внутрішньополітичних цілей як у воєнний, так і в мирний час, їх використання поширилося на економічну, політичну й інші сфери життєдіяльності суспільства [9, с. 135].

У контексті аналізу інформаційних воєн конкретна операція розглядається як процес застосування зброї – поширення, обробки, передавання, одержання даних. Специфіка використання інформаційних операцій розкривається залежно від сегмента, про який ідеться. Особливо яскраво це простежується на прикладі політичної практики [4, с. 135]. Спеціальні інформаційні операції розуміють як «сплановані дії, спрямовані на ворожу, дружню або нейтральну аудиторію, які передбачають вплив на її свідомість і поведінку за допомогою використання організованої інформації та інформаційних технологій для досягнення визначеної мети» [10].

До основних об'єктів впливу під час інформаційних операцій можна віднести:

- «органи публічного управління держави та її збройних сил;
- інформаційно-керівні системи цивільної інфраструктури (телекомунікаційні, включно із засобами масової інформації, транспортні, енергетичного комплексу, фінансового та промислового секторів);
- інформаційно-керівні елементи військової інфраструктури (системи зв'язку, розвідки, бойового управління, тилового забезпечення, управління зброєю);
- лінії, канали зв'язку та передавання даних;
- інформацію, що циркулює або зберігається в системах управління;
- суспільство загалом (як цивільне населення, так і особовий склад збройних сил), його державні, економічні та соціальні інститути;
- засоби масової інформації (насамперед електронні);
- керівний склад і персонал автоматизованих систем управління, який бере участь у процесі ухвалення рішень» [12].

Під час проведення СІО основними об'єктами впливу стають: по-перше, психіка представників політичної еліти; по-друге, населення конфронтуючих держав, які конфронтують, а також система формування суспільної свідомості, думки; по-третє, ухвалення державно-управлінських рішень у сфері національної безпеки. СІО психологічної спрямованості становить цілеспрямоване виробництво й поширення спеціальної інформації, яка безпосередньо впливає (позитивно або негативно) на функціонування й розвиток інформаційно-психологічного середовища суспільства, психіку й поведінку політичної еліти та населення конкретної країни [1, с. 129].

У сучасних умовах інформаційно-психологічні операції є основним компонентом інформаційно-психологічної війни [4, с. 296] і за характером впливу їх класифікують на:

- пропагандистські: інформаційні акції мають переважно пропагандистський характер, наприклад, у процесі політичної боротьби чи в рамках просування ідеології;
- дезінформаційні: метою є введення конкурента в оману, такі операції використовуються як в політичній і економічній боротьбі, так і у воєнних конфліктах;
- маніпулятивні: основним завданням є контроль поведінки противника;
- оборонні операції: мета – нейтралізувати інформаційно-психологічний вплив противника, захистити від цього впливу своїх прибічників, здійснити інформаційно-психологічний вплив у відповідь [6, с. 210].

Основне завдання інформаційних операцій полягає в маніпулюванні масами на рівні суспільної та індивідуальної свідомості, найчастіше з метою:

- внесення у свідомість ворожих, шкідливих ідей і поглядів;
- дезорієнтації та дезінформації мас;
- послаблення деяких переконань, устоїв;
- залякування свого народу образом ворога;
- залякування супротивника своєю могутністю;
- забезпечення ринку збуту для своєї економіки [11, с. 49–50].

У науковій літературі [3, с. 46–48; 5; 10] значна увага приділяється методам, що використовуються для дезорієнтації населення. Зокрема, більшість дослідників виділяють такі, як:

1. Дезінформація, тобто оманливий вплив на суб'єкта з метою спонукання його до запрограмованих дій.

Дезінформування – метод СІО, який передбачає обман чи введення об'єкта СІО в оману щодо справжності намірів для спонукання його до запрограмованих суб'єктом СІО дій. Найчастіше у світовій практиці застосовують такі форми дезінформування: тенденційне викладення фактів – форма дезінформування, яка полягає в упередженому висвітленні фактів або іншої інформації щодо подій за допомогою спеціально підібраних правдивих даних (зазвичай за цим методом дозовано, до постійного зростання напруження, доводиться до об'єкта СІО спеціально сформована інформація; напружений стан об'єкта підтримується шляхом постійного «підкидання» нових порцій суворо обмежених і дозованих даних у середовище інформаційного дефіциту); дезінформування «від зворотного» – відбувається шляхом надання правдивих відомостей у перевернутому вигляді чи в такій ситуації, коли вони сприймаються об'єктом СІО як неправдиві; унаслідок застосування таких заходів складається ситуація, коли об'єкт фактично знає правдиву інформацію про наміри чи конкретні дії протилежної сторони, але не сприймає її адекватно, не готовий протистояти негативному впливу; термінологічне «мінування» – полягає у викривленні первинної правильної суті принципово важливих, базових термінів і тлумачень загальносвітоглядного й оперативного-прикладного характеру; «сіре» дезінформування – передбачає використання синтезу правдивої інформації з дезінформацією; «чорне» дезінформування – передбачає використання переважно неправдивої інформації. Є різні методи проведення заходів із дезінформування, кожен із яких має власні позитивні та негативні риси. Вибір того чи того методу безпосередньо залежить від оперативної обстановки на конкретній ділянці діяльності спецслужби, завдань, які перед нею поставлено, інших чинників. В узагальненому вигляді акції дезінформування можуть проводитися шляхом створення ілюзії випадкового витоку закритої інформації, успіхів розвідки іноземних партнерів, використання ЗМІ (зокрема, власних інформаційних агентств, теле-, радіокомпаній, друкованих видань і окремих «кишенькових» журналістів) [10].

2. Пропаганда – поширення різних політичних, філософських, наукових, художніх, інших мистецьких ідей із метою впровадження їх у громадську думку та використання в масовій практичній діяльності населення. Водночас до пропаганди належать повідомлення, які поширюють для здійснення вигідного впливу на громадську думку, провокування запрограмованих

емоцій і зміни ставлення або поводження окремої групи людей у напрямі, безпосередньо чи опосередковано вигідному організаторам [10].

Зауважимо, що дезінформацію інколи ототожнюють із пропагандою, але це не синоніми. Обидва ці явища суспільно-політичної комунікації мають дещо спільне, а саме – цілеспрямоване введення в оману або надзвичайно однобічна інформація. Однак є різниця в тому, що пропаганда включає інші засоби стратегічної комунікації, які не є фальсифікаторами. Окрім того, пропаганда, згідно із традиційним розумінням, пов'язана з урядовими діями тоталітарних або авторитарних режимів і переважно орієнтована на власне населення. На іншому кінці спектра – більш традиційне, реалістичне розуміння публічної дипломатії, що також зосереджується на керованій державою інформаційній діяльності щодо закордонної публіки. Тоді як новітні концепції публічної дипломатії мають ширший діапазон акторів і передбачають використання цифрових мереж. Повідомлення неправдивої інформації не підпадає під їх визначення, оскільки це суперечило б передбачуваним цілям «м'якої сили», які також мають демократичні режими. Однак, зважаючи на нинішню посилену геополітичну напруженість, публічна дипломатія ризикує розглядатися як евфемізм для міжнародних кампаній дезінформації [5, с. 1108–1109].

3. Психологічний тиск, що передбачає залякування і агресивні дії щодо громадян, із ціллю примусу діяти за визначеною схемою.

4. Маніпулювання, яке полягає у впливі на психіку людини (здебільшого непомітному) та має на меті зміну напрямку активності особи, на яку діє цей вплив.

5. Інформаційний тероризм, що передбачає особливий вплив на окремі групи в суспільстві й органи влади, який виражається в застосуванні погроз, залякувань, розправ і вбивств, супроводжується викривленням об'єктивної інформації, з метою підсилення напруги серед громадян.

6. Поширення чуток – діяльність щодо поширення різної інформації (переважно неправдивої) серед широких верств населення здебільшого неофіційними каналами з метою дезорганізації суспільства та держави або ж їхніх окремих установ чи організацій. Чутки можна класифікувати за такими параметрами: експресивним (емоційні стани, пов'язані зі змістом чуток, і відповідні типи емоційних реакцій), інформаційним (ступінь вірогідності сюжету чуток) і за ступенем впливу на психіку людей [10].

7. Диверсифікація громадської думки – розпорошення уваги панівної еліти держави на різні штучно акцентовані проблеми й відволікання тим самим від вирішення нагальних першочергових завдань суспільно-політичного й економічного розвитку, що необхідно для нормального функціонування суспільства та держави [10].

Що стосується найпоширеніших форм здійснення спеціальних інформаційних операцій, наприклад проти України, то науковці виокремлюють такі їх прояви:

- збирання та передавання ворогу даних про військові об'єкти, об'єкти критичної інфраструктури (зокрема, у частині проведення та подальшого підтвердження результатів ракетних атак на них), розташування логістичних вузлів, обсягів і видів наданої Україні партнерами воєнної допомоги тощо;

- розміщення та поширення матеріалів деструктивного й антидержавницького характеру, проросійського контенту, зокрема і шляхом підміни понять і вживання «токсичних» слів (замість «українська влада» – «режим Зеленського», «український режим», «київський режим», «фашистський режим»; замість «війна» – «воєнна спецоперація», «український конфлікт», «українська криза» тощо);

- поширення закликів до повалення конституційного ладу або посягань на територіальну цілісність України;

- DDoS-атаки, злам спеціалізованих баз даних, вебсайтів, інформаційних ресурсів;

– організація або провокування публічного обговорення питань, які спричиняють панічні настрої, загострюють соціальні суперечності, викривляють погляди на перебіг бойових дій на окремих територіях України [8, с. 103].

Цікаво, що інформаційні операції різних типів здійснюються за приблизно однаковою схемою:

1. Попередній етап – етап планування операції, зокрема, визначення доцільності її здійснення, цілей, завдань, сил і засобів, цільової аудиторії впливу, прийомів і методів впливу на систему, соціально-політичні комунікації тощо.

2. Інформаційний привід – події, які можна використати як привід для інформаційної операції. Такими є події, що якимось співвідносяться (чітко суперечать) наявним стереотипам аудиторії, порушують заповіді: акти святотатства, надзвичайне насильство тощо.

3. «Розкрутка» інформаційного приводу – основна частина будь-якої інформаційної операції, сутність якої полягає у використанні інформаційного приводу для досягнення цілей операції: для посилення, формування або руйнування структур суспільно-політичних комунікацій.

4. «Вихід» з інформаційної операції – забезпечення плавного завершення інформаційної операції після досягнення цілей або внаслідок форс-мажорних обставин [6, с. 210].

Одне з найважливіших місць у розробленні та проведенні СІО посідає інформаційний привід, оскільки він є точкою входу у процес мотивації чи демотивації цільової аудиторії відповідно до оперативного задуму, цілей і завдань організаторів СІО, які відображаються в наступному етапі операції – фіксувальному, який є віддзеркаленням усієї операції, у якому цільова аудиторія здійснює чи відмовляється від здійснення своїх дій, відповідно до оперативного задуму, цілей і завдань організаторів СІО. Правильний і коректний підбір наявного інформаційного приводу чи створення нового інформаційного приводу є одним із найважливіших етапів у проведенні СІО. Упровадження сектором безпеки й оборони України методології проведення СІО, яка використовується у країнах НАТО, та нормативно-правове закріплення відповідних стандартів значно посилять спроможності нашої держави у веденні інформаційного протистояння в умовах гібридної війни [9, с. 132].

Ключовою умовою досягнення цілей під час проведення інформаційних операцій є правильне визначення цільових аудиторій – груп осіб, відібраних для здійснення психологічного впливу силами та засобами інформаційних операцій. Одним із головних чинників, який суттєво впливає на ефективність інформаційних операцій, є правильне визначення цільових аудиторій, для чого необхідна інформація про географічне розташування конкретних осіб або груп осіб, які відбираються для здійснення психологічного впливу. Також необхідно враховувати потенційний рівень психологічного впливу агентів соціальних мереж, які мають найбільший вплив на визначені цільові аудиторії, за методикою, що базується на розрахунку рівня публікаційної активності та кількості мережових підключень агентів у соціальних мережах [2, с. 56].

Так, спеціальні інформаційні операції, що проводяться спецслужбами РФ проти України, мають декілька векторів спрямування, а саме:

1) здійснюються у власному інформаційному просторі РФ (внутрішні спецоперації). Внутрішні спеціальні інформаційні операції передбачають інформаційний вплив на власне населення РФ та спрямовані на: інспірування ідей про можливий наступ США та НАТО з боку українських територій із метою посіяти паніку серед населення РФ; мобілізацію бойового духу власних громадян і отримання підтримки широких верств населення шляхом демонстрації нібито досягнутих здобутків «визвольної спецоперації» в Україні та виправдовування в їхніх очах збройного вторгнення на територію суверенної України, зокрема й начебто боротьбою з фашизмом; укріплення духу патріотизму; придушення будь-яких опозиційних і протестних настроїв; навіювання страху суворого покарання за ухилення від мобілізації;

2) розраховані на інформаційних простір інших країн і міжнародних організацій (зовнішні спецоперації). Зовнішні спецоперації інформаційного впливу, що здійснюються за межами власного інформаційного простору держави-агресора, можуть бути поділені на дві підгрупи: здійснювані в інфопросторі країни, яка зазнає безпосередньої агресії (у наш час – в Україні), та здійснювані в інфопросторі третіх країн світу, які не є сторонами збройного протистояння, але які в умовах глобалізації можуть істотним чином впливати на його результат;

3) розраховані на інформаційній просторі анексованих і окупованих територій. Їхнім головним призначенням є поширення серед населення таких територій сепаратистських, автономістських, екстремістських і терористичних настроїв, навіювання думки про їх звільнення від «українських фашистів», загострення соціальних та ідеологічних суперечностей між населенням цих територій і територій, підконтрольних Україні, та, урешті-решт, їх залучення до збройного протистояння на боці РФ заради ствердження нібито соціальної та історичної справедливості [8, с. 100–102].

Висновки. На основі проведеного дослідження встановлено, що інформаційні спеціальні операції нині є потужним інструментом досягнення політичних цілей шляхом планомірного використання засобів, форм і методів поширення інформації для впливу на свідомість і поведінку людей. У сучасних умовах реалізація інформаційних спеціальних операцій відзначається низкою особливостей, які проявляються в методах, видах, формах, завданнях тощо.

Література:

1. Верголяс О. Інформаційно-правове забезпечення спеціальних інформаційних операцій. *Інформація і право*. 2018. № 4 (27). С. 126–133.
2. Герасимов С., Базарний С. Методика розрахунку місцезнаходження агентів соціальних мереж при проведенні інформаційних операцій. *Застосування інформаційних технологій у підготовці та діяльності сил охорони правопорядку* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 14 березня 2024 р. Харків, 2024. С. 56–58.
3. Інформаційно-психологічне протистояння : підручник / В. Петрик та ін. ; за заг. ред. В. Бедь, В. Петрика. 2 вид., перкл., доповн. та переробл. Київ : ПАТ «ВІПОЛ», 2018. 386 с.
4. Кобець Т. Використання технологій інформаційних операцій у політичній практиці. *Літопис Волині*. 2024. № 31. С. 134–139.
5. Любченко А. Ключові питання публічного управління безпекою політичних інтернет-комунікацій. *Наукові інновації та передові технології* : журнал. 2024. № 3 (31). [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-3\(31\)-1104-1114](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-3(31)-1104-1114).
6. Михальчук В. Спеціальні інформаційні операції в контексті інформаційних війн. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. Серія 2 «Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання». 2009. № 7 (14). С. 207–210.
7. Нерсисян Г. Інформаційні спецоперації в умовах війни в історії. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І Вернадського*. Серія «Державне управління». 2018. № 1. С. 223–228.
8. Нетеса Н., Мокляк В. Спеціальні інформаційні операції проти України як елемент гібридної війни та напрями протидії їм. *Інформація і право*. 2023. № 3 (46). С. 98–107.
9. Селіна М. Спеціальна інформаційна операція: історія становлення. *Часопис Київського університету права*. 2019. № 4. С. 132–137.
10. Троян С. Спеціальні інформаційні операції. *Велика українська енциклопедія*. URL: https://vuc.gov.ua/Спеціальні_інформаційні_операції.
11. Фурашев В., Ланде Д. Інформаційні операції крізь призму системи моніторингу та інтеграції інтернет ресурсів. *Правова інформатика*. 2009. № 2 (22). С. 49–57.
12. Шугаєв А. Феномен інформаційної війни. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*. Серія «Філологія. Соціальні комунікації». 2019. № 4 (2). С. 151–156.

References:

1. Vergolyas, O. (2018). Informacijno-pravove zabezpechennya specialnyh informacijnyh operacij [Information and legal support of special information operations]. *Informaciya i pravo*, 4 (27), p. 126–133 [in Ukrainian].
2. Gerasymov, S., & Bazarnyj, S. (2024). Metodyka rozrahunku misceznaxodzhennya agentiv socialnyh merezh pry provedenni informacijnyh operacij [Methodology for calculating the location of social network agents during information operations]. *Zastosuvannya informacijnyh texnologij u pidgotovci ta diyalnosti syl ohorony pravoporyadku* (p. 56–58), Harkiv [in Ukrainian].
3. Petryk, V., Bed V., & Prysyazhnyuk, M. (2018). *Informacijno-psyhologichne protyborstvo*. Kyiv: PAT “VIPOL” [in Ukrainian].
4. Kobecz, T. (2024). Vykorystannya tehnologij informacijnyh operacij u politychnij praktyci [The use of information operations technologies in political practice]. *Litopys Volyni*, 31, p. 134–139 [in Ukrainian].
5. Lyubchenko, A. (2024). Klyuchovi pytannya publichnogo upravlinnya bezpekoyu politychnyh internet-komunikacij [Key issues of public administration of security of political Internet communications]. *Naukovyi innovaciyi ta peredovi tehnologiyi*, 3 (31). [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-3\(31\)-1104-1114](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-3(31)-1104-1114) [in Ukrainian].
6. Myhalchuk, V. (2009). Specialni informacijni operaciyi v konteksti informacijnyh vijn [Special information operations in the context of information wars]. *Naukovyj chasopys Ukrayinskogo derzhavnogo universytetu imeni Myhajla Dragomanova. Seriya 2 “Kompyuterno-orijentovani systemy navchannya”*, 7 (14), p. 207–210 [in Ukrainian].
7. Nersesyan, G. (2018). Informacijni speczoperaciyi v umovax vijny’ v istoriyi [Information special operations in the conditions of war in history]. *Vcheni zapysky Tavrijskogo nacional’nogo universytetu imeni V.I. Vernadskogo. Seriya “Derzhavne upravlinnya”*, 1, p. 223–228 [in Ukrainian].
8. Netesa, N., & Moklyak, V. (2023). Specialni informacijni operaciyi proty Ukrayiny yak element gibrydnoyi vijny ta napryamy protydyi yim [Special information operations against Ukraine as an element of hybrid warfare and directions of counteraction]. *Informaciya i pravo*, 3 (46), p. 98–107 [in Ukrainian].
9. Selina, M. (2019). Special’na informacijna operaciya: istoriya stanovlennya [Special information operation: history of formation]. *Chasopys Kyivskogo universytetu prava*, 4, p. 132–137 [in Ukrainian].
10. Troyan, S. Specialni informacijni operaciyi [Special information operations]. *Velyka ukrayinska encyklopediya*. Retrieved from <https://vue.gov.ua/Спеціальні інформаційні операції> [in Ukrainian].
11. Furashev, V., & Lande, D. (2009). Informacijni operaciyi kriz pryzmu systemy monitoryngu ta integraciyi internet resursiv [Information operations through the prism of the system of monitoring and integration of Internet resources]. *Pravova informatyka*, 2 (22), p. 49–57 [in Ukrainian].
12. Shugayev, A. (2019). Fenomen informacijnoyi vijny [The phenomenon of information warfare]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskogo. Seriya “Filologiya. Socialni komunikaciyi”*, 4 (2), p. 151–156 [in Ukrainian].

Taras Kobets. The information special operations: features of implementation in modern conditions

The article analyzes the features of the implementation of information special operations in modern conditions. The growth of the role of information technologies and mass media has led to the gradual transition of conflicts from purely armed confrontation to the information space, with the use of special information operations. Being planned actions aimed at a hostile, friendly or neutral audience, which involve influencing its consciousness and behavior through the use of organized information and information technologies to achieve a certain goal, today information special operations are a significant component of information wars. Their main objects of influence are: first, the psyche of representatives of the political elite; second, the population of the confronting states, as well as the system of forming public consciousness and opinion; third, the adoption of state and administrative decisions in the field of national security. Among the main tasks: introducing hostile, harmful ideas and views into the consciousness; disorientation and disinformation of the masses; weakening certain beliefs, foundations; intimidating one’s people with the image of an enemy; intimidating the enemy with one’s power; providing a market for one’s economy. Among the methods: disinformation, that is, misleading

influence on a subject in order to induce him to take programmed actions; propaganda – the dissemination of various ideas in order to introduce them into public opinion and use them in the mass practical activities of the population; psychological pressure, which involves intimidation and aggressive actions against citizens, with the aim of forcing them to act according to a certain scheme; manipulation, which consists in influencing the human psyche (mostly imperceptibly) and aims to change the direction of the activity of the person on whom this influence is exerted; information terrorism, which involves a special influence on certain groups in society and government bodies, which is expressed in the use of threats, intimidation, reprisals and murders and is accompanied by the distortion of objective information; Rumor spreading – activity of spreading various information (mostly false) among the broad masses of the population, mostly through unofficial channels, with the aim of disorganizing society and the state or their individual institutions or organizations; diversification of public opinion – scattering the attention of the ruling elite of the state on various artificially emphasized problems and thereby distracting them from solving urgent priority tasks.

Key words: *information special information, information technologies, mass media, information wars, military-political confrontation.*

Відомості про автора:

Кобець Тарас – аспірант кафедри політичних наук,
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.